«ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ»

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Правове реагування на порушення кримінально-правових заборон здійснюється, як правило, шляхом застосування органами кримінальної юстиції низки каральних і некаральних заходів кримінально-правового характеру. Переважна більшість таких заходів традиційно знаходить своє втілення в кримінальній відповідальності. Водночас наукові підходи до розуміння і трактування поняття, підстав, етапів та форм реалізації кримінальної відповідальності залишаються дискусійними. Неодностайним є розуміння таких правових понять і у правозастосовній, у тому числі судовій, практиці. З огляду на це, навчальна дисципліна «Теоретико-прикладні проблеми кримінальної відповідальності» зорієнтована на поглиблений розгляд питань про сутність та проблеми застосування кримінальної відповідальності.

Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам освітнього процесу знання, необхідні для правильного розуміння поняття, підстав, етапів, форм реалізації та інших проблеми застосування кримінальної. Основою формування нових знань у межах навчальної дисципліни є комплексний аналіз чинного законодавства (кримінального, кримінального процесуального та іншого), зіставлення наукових позицій, вивчення правозастосовної, у тому числі судової практики тощо.

Навчальна дисципліна «Теоретико-прикладні проблеми кримінальної відповідальності», пропонується на вибір аспірантів (ад'юнктів), складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є чинне кримінальне законодавство України, і насамперед, в частині норм, що стосуються сутності та застосування кримінальної відповідальності, як одного з центральних кримінально-праових інститутів. До предмета вивчення у відповідних випадках входять й інші нормативно-правові акти, опублікована та неопублікована судова практика з питань застосування Кримінального кодексу України (далі - КК) в зазначеній частині, а також відповідна спеціальна література.

Для успішного опанування цієї дисципліни здобувачі мають:

- володіти знаннями зі кримінального права, кримінально-правової кваліфікації, кримінального процесу та іншого галузевого законодавства;
- бути обізнаними з теорією наукових досліджень і проблемами тлумачення правових норм, а для роботи з першоджерелами зарубіжних дослідників-методологів – вміти комунікувати іноземною мовою.

Вивчення дисципліни «Теоретико-прикладні проблеми кримінальної відповідальності» **має на меті** поглиблення, розширення та систематизацію раніше здобутих знань з кримінального права та практики його застосування, вироблення поглибленого розуміння та практичних навиків застосування кримінального закону в частині, що стосується підстав кримінальної

відповідальності, її форм, стадій та принципів.

Знання цієї дисципліни послужать основою для подальшого наукового та практичного вирішення комплексних проблем у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, дозволять продукувати нові теоретичні та прикладні ідеї, приймати відповідні організаційні та управлінські рішення у сфері правничої освіти або юридичної практики.

Завданням цієї дисципліни є ґрунтовне засвоєння норм КК, опанування доктринальних розробок (в частині розуміння поняття «кримінальна відповідальність», підстав кримінальної відповідальності, її форм, стадій та принципів), позицій та тенденцій судової практики, знання тенденцій розвитку цієї частини кримінального права.

Належне опанування даної навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні вирішення правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

Для досягнення мети, за результатами вивчення навчальної дисципліни «Теоретико-прикладні проблеми кримінальної відповідальності» здобувачі повинні:

знати:

– чинне кримінальне законодавство й інші нормативно-правові акти, необхідні для оволодіння відповідними темами;

– нормативні визначення основних понять, що містяться у КК необхідних для правильного вирішення питань про сутність кримінальної відповідальності, її підстави, стадії та форми реалізації;

– наукові визначення понять необхідних для правильного вирішення питань про сутність кримінальної відповідальності, її підстави, стадії та форми реалізації, які не мають нормативного закріплення;

– правові позиції вищих судових органів України з питань тлумачення поняття та підстав кримінальної відповідальності, її форм, стадій та принципів;

– позицію слідчої практики з питань застосування нормативних положень при визначенні підстави кримінальної відповідальності, звільнення від кримінальної відповідальності тощо;

– позицію судової практики щодо розмежування та застосування звільнення від кримінальної відповідальності та різних форм кримінальної відповідальності;

уміти:

- тлумачити положення КК, належно володіючи при цьому кримінально-правовими категоріями та поняттями;
- вирішувати питання про кримінальну протиправність та караність суспільно-небезпечних діянь з врахуванням положень Загальної та Особливої частин КК України;
- визначати зміст елементів складу кримінального правопорушення та ознак, що їх характеризують;
- вирішувати питання про кримінальну протиправність конкретних діянь особи;
- проводити розмежування суміжних складів кримінальних правопорушень, як нормативної підстави кримінальної відповідальності;
- вирішувати питання про наявність чи відсутність підстав звільнення особи від кримінальної відповідальності;
- вирішувати питання про можливість (неможливість) застоування до особи різних форм кримінальної відповідальності;
- на основі отриманих знать правильно застосувати положення КК, вирішуючи інші конкретні завдання.

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні **набути (розвинути) таких програмних результатів навчання**:

- РН 02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
- РН 03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.
- РН 04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.
- РН 10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.
- РН 11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

Структура навчальної дисципліни включає 5 тем:

Тема 1. Поняття кримінальної відповідальності.

Тема 2. Підстави кримінальної відповідальності.

Тема 3. Форми кримінальної відповідальності.

Тема 4. Стадії реалізації кримінальної відповідальності.

Тема 5. Прикладні проблеми кримінальної відповідальності у слідчій та судовій практиці.